

8. 2. - Medzinárodný deň modlitby a povedomia o obchodovaní s ľuďmi

Tento rok (2023) sa už po **9. krát** celý svet spojí v spoločnej modlitbe za obeť, ktoré sú aj dnes vykorisťované rôznymi formami otroctva (nútená práca vrátane žobrania, nútená prostitúcia vrátane pornografie, nútené sobáše, nútená trestná činnosť)

Iniciatíva pochádza z dielne Pápežskej rady pre pastoraáciu migrantov a utečencov a Pápežskej rady pre spravodlivosť a pokoj. Rovnako sa pod ňu podpísala aj Medzinárodná únia ženských a mužských rehoľných generálnych predstavených.

Ide o iniciatívu, ktorá je odpoveďou na výzvu pápeža Františka v boji proti novodobému otroctvu a solidarity s obeťami obchodovania s ľuďmi. Modlitba je sila, ktorá podopiera naše spoločné úsilie Jeho želaním je, aby sa modlitba za ukončenie novodobého otroctva rozšírila do celého sveta.

Sv. otec František v roku 2015 vyhlásil za Medzinárodný deň modlitby a povedomia o obchodovaní s ľuďmi **8. Február**. Práve tento deň je liturgickou spomienkou na sv. Jozefínu Bakhitu - prvú sudánsku sväticu, ktorá si prešla otroctvom a ktorá sa neskôr stala rehoľnou sestrou kanossiánkou.

Pápež František k téme

Svätá Bakhita nám ukazuje cestu zmeny - transformácie. Jej život nám hovorí, že zmena je možná vtedy, keď sa jednotlivec nechá pretvoriť Božou starostlivosťou o každého jedného z nás. Je to starostlivosť milosrdenstva, je to starostlivosť lásky, ktorá nás v hĺbke mení a uschopňuje nás prijať druhých ako bratov a sestry.

Boh sa staral o Jozefínu Bakhitu. Sprevádzal ju v procese uzdravenia rán spôsobených skúsenosťou otroctva, až kým sa jej srdce, myseľ a vnútro nestali schopnými zmierenia, slobody a nehy. (Sv. Otec František, 2022)

Pápež upozorňuje na to, ako dnešný svet individualizmom a egocentrizmom vlastného pohodlia bráni naplneniu poslania Ježiša Krista: ponúknuť všetkým mužom a ženám v každom čase život v plnosti, podľa Otcovho plánu. Tendencia „komercializovať ľudskú osobu“ má hrozivé následky: „Vo svojich rozličných formách predstavuje ranu na tele dnešného ľudstva, hlboké poranenie ľudskosti tých, ktorí ho podstupujú, i tých, ktorí ho vykonávajú. Obchodovanie znevažuje ľudskú podstatu obete, porušuje jej slobodu a dôstojnosť. Ale zároveň odludšťuje tých, ktorí ho vykonávajú, zamedzujúc im prístup k «životu v hojnosti». A nakoniec, obchodovanie s ľuďmi vážne poškodzuje ľudstvo ako celok, trhá ľudskú rodinu a telo Kristovo.“

Viac z dokumentov pápežov [tu](#) (Pavol VI., Benedikt XVI., František)

Sv. Jozefína Bakhita

Svätá Jozefína Bakhita žila v 19. storočí v Sudáne, kde bola ako 9-ročná násilne odvečená do otroctva. Jej väznotelia s ňou zaobchádzali kruto a predávali ju stále ďalej. Prežívala silné fyzické i psychické poníženie. Jej telo bolo poznačené 144-mi jazvami.

Meno Bakhita, ktoré znamená **„majúca šťastie“** jej vymysleli únoscovia. Trestali ju za každú maličkosť, nezriedka zbili a nechali ležať v kaluži krvi. Spávala na holej zemi. Napriek bolestiam Bakhita všetko ticho znášala. Neskôr vyznala: „Keby som počas otroctva bola poznala Pána, o koľko menej by som trpela!“

Napokon ju predali talianskemu konzulovi v Sudáne, u ktorého sa k nej prvýkrát správali ako k človeku. Pomáhala v domácnosti a cítila sa šťastná. Po dvoch rokoch ju konzul vzal so sebou Talianska, kde bolo otroctvo už v tom čase zrušené a tak sa stala Bakhita oficiálne slobodnou. Následne sa dostala k sestram Kanosiánkam v Benátkach, kde spoznala Boha, ktorého „už dávno cítila vo svojom srdci bez toho, že by vedela, kto to je“. Bohu potom verne slúžila až do svojej smrti, pracovala v kuchyni, umývala riad, bola vrátničkou a kostolníčkou.

O blížnych sa Sestra Bakhita vždy starala s láskou, jej neustály úsmev si získaval srdcia ľudí, tak ako jej pokora a jednoduchosť. V staršom veku, keď ochorela, vrátili sa jej bolestné spomienky z čias otroctva a modlila sa: **„Prosím, uvoľni reťaze... sú ťažké!“** V roku 1992 pápež Ján Pavol II. vyhlásil Jozefínu Bakhitu za blahoslavenú a neskôr v r. 2000 za svätú.

Sv. Bakhita nosila privesok s obrazom Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska.

Obchodovanie s ľuďmi

Obchodovanie s ľuďmi predstavuje závažný fenomén, ktorý zasahuje krajiny po celom svete. Ide o vážne porušovanie ľudských práv, kde dochádza k vlastnému obohacovaniu na základe zneužívania iných osôb proti ich vôli. Obete bývajú poznačené následkami na celý život. Boj proti tomuto zločinu je neľahký aj vzhľadom na to, že sa neustále objavujú nové spôsoby jeho páchania.

Slovenska sa obchodovanie s ľuďmi týka ako zdrojovej krajiny, z ktorej obeť obchodovania pochádzajú, no v posledných rokoch už aj ako cieľovej krajiny, teda v ktorej sú obeť vykorisťované.

Podľa slovenského trestného zákona ide o zločin, pri ktorom je človek obmedzovaním osobnej slobody, zneužitím zraniteľnosti, podvodom, alebo lŕšou, napr. pod zámienkou dobre platenej práce zlákaný alebo prepravený na iné miesto na účel jeho vykorisťovania.

Vo svete je podľa odhadu **cca 40.3 miliónov obetí vykorisťovaných v rôznych formách obchodovania**. Vo všeobecnosti sa odhaduje, že počty odhalených prípadov nahlásených oficiálne tvoria len špičku ľadovca. K latencii tejto trestnej činnosti prispieva strach obetí, ale tiež nedostatok dôkazov usvedčujúcich obchodníkov s ľuďmi. Táto trestná činnosť prináša obchodníkom s ľuďmi obrovské zisky, ktorých výška sa v roku 2015 odhadovala na **29,4 miliardy EUR**.

Hlavné príčiny obchodovania s ľuďmi stále spočívajú v zraniteľnosti obetí v dôsledku chudoby, nedostatočnej sociálnej integrácie, nedostatku adekvátnych príležitostí a zamestnania, nedostatočného vzdelania. Obzvlášť zraniteľné voči obchodovaniu s ľuďmi sú osoby z marginalizovaných skupín (mladé ženy a maloleté osoby z rómskych komunít), ktoré čelia viacrozmernej chudobe v kombinácii s vlastnými charakteristikami (ľudia so zdravotným postihnutím, atď.).

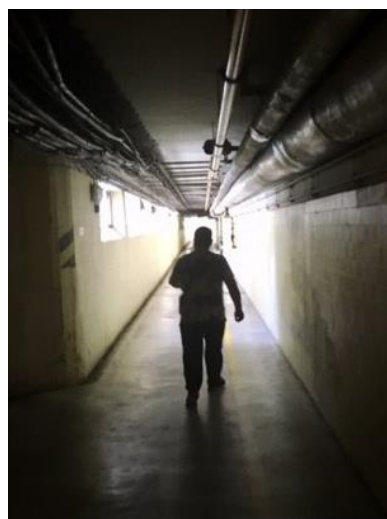
Najrozšírenejšou formou je sexuálne vykorisťovanie alebo nútená prostitúcia, ktoré sa v prevažnej miere dotýka žien a dievčat, potom je to nútená práca, na ktorú sú verbovaní najmä muži. Vyskytujú sa tiež prípady núteného žobrania, nútenej kriminality a nútenej sobášov.

Hlavnými odvetviami obchodovania s ľuďmi na účely pracovného vykorisťovania sú: poľnohospodárstvo/lesníctvo, stravovacie a ubytovacie služby, upratovanie, práce v domácnosti, spracovateľský priemysel (textilný a odevný priemysel, výroba potravín).

Príbeh Patrika

Patrika prepustili z fabriky, čím stratil aj možnosť bývať na ubytovni. Zoznámil sa s olašským Rómom, ktorý ho nahovoril na výhodnú prácu v Anglicku a presviedčal ho, že sa tam bude mať lepšie. Zaplatil mu aj cestovný lístok. Patrik pracoval 5 dní v týždni, pričom jeho mesačná mzda sa pohybovala vo výške približne 1200 GBP. Počas štyroch rokov nemal žiadny prístup k svojej mzde, nakoľko jeho bankomatovou kartou disponoval páchatel'.

Páchatel' Patrika neustále ubezpečoval a sľuboval, že zarobené peniaze mu odkladá, udržiaval ho po celý čas v domnienke, že keď sa rozhodne vrátiť domov. Patrik bol v dôsledku ľahšej mentálnej retardácie ľahko ovplyvniteľný, neschopný svojpomocne sa vymaniť zo situácie, v ktorej bol úmyselne udržiavaný. Jeho sebahodnota bola vplyvom dlhodobého zneužívania úplne zdecimovaná. Patrik sa postupne dostal do situácie úplnej závislosti na páchatel'ovi, dokonca uveril, že páchatel' ho potrebuje. V skutočnosti páchatel' na Patrikovi bezcitne parazitoval, keď si z neho urobil zdroj svojho príjmu.

Až raz v televízii opakovane zachytil reláciu o problematike obchodovania s ľuďmi, na základe ktorej si uvedomil, že aj jemu sa deje niečo podobné. Následne sa mu na internete podarilo vyhľadať kontakt na **Národnú linku pomoci** a požiadať o pomoc, nakoľko jej nebol schopný vlastnými silami. Telefonické spojenie s Patrikom sa mohlo uskutočniť vždy iba v čase neprítomnosti páchatel'a. Akonáhle počul, že sa páchatel' blíži, zo strachu ukončil hovor. Z toho dôvodu bola organizácia jeho návratu zdĺhavá a zrealizovala sa až po viac ako troch mesiacoch od nadviazania kontaktu.

Slovenská katolícka charita

v pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi

SLOVENSKÁ KATOLÍCKA
Charita
blízko pri človeku

Projekt STOP obchodovaniu s ľuďmi je jedným z dlhodobých projektov Slovenskej katolíckej charity. Charita do roku 2022 pomohla v rámci Programu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na podporu a ochranu obetí obchodovania s ľuďmi, **viac ako 130 obetiam** a základný projekt **reintegrácie** do spoločnosti postupne rozšírila o **zabezpečovanie asistovaných dobrovoľných návratov** obetí zo zahraničia a prevádzkovanie **bezplatnej národnej linky** pomoci obetiam obchodovania 0800 800 818. Charita je zároveň aktívna aj na poli **prevencie**.

Kľúčovou úlohou projektu je priama individuálna **pomoc obetiam**. V spolupráci s Národnou jednotkou boja proti nelegálnej migrácii a obchodovaniu s ľuďmi zabezpečujeme izoláciu z kriminálneho prostredia. Ak človek využije ponúkanú pomoc, vieme mu poskytnúť komplexnú starostlivosť počnúc zabezpečením dočasného bezpečného ubytovania, zdravotných vyšetrení, sociálneho, psychologického a právneho poradenstva, psychoterapie, materiálnej pomoci, duchovnej pomoci až po asistenciu pri hľadaní práce a bývania.

Obete sú k nám často privezené vo veľmi zúboženom až dezolátnom stave. Nezriedka trpia rôznymi dlhodobými neriešenými zdravotnými ale aj psychickými problémami. Spomenúť možno jedného z klientov, ktorý je dnes už súčasťou našej charitnej rodiny, no pred rokmi prepadol závislosti na alkohole, prišiel o dobrú prácu, dom a rodinu. Nejaký čas prežíval na ulici a keď mu už bolo jedno ako skončí, neznámy muž ho ľstou zlákal na prácu v Anglicku, kde bol napokon 5 rokov zotročovaný na nútenú prácu. Po zásahu polície a návrate na Slovensko v sebe našiel silu vyliečiť sa zo závislosti a vrátiť sa späť do života. Dnes pracuje, abstínuje a dokonca prestal fajčiť, býva v podnájme, má splatený celý dlh, ale zo všetkého najkrajšie je, že našiel cestu k svojej rodine, ktorá ho bez výčitiek a s láskou prijala.

Máme však aj klientov, ktorí už nie sú schopní zaradiť sa aktívne do spoločnosti. Snažíme sa im preto zabezpečiť umiestnenie do vhodného zariadenia, ktoré im umožní dôstojný a plnohodnotný život v súlade s ich potrebami.

Hlavnou úlohou **Národnej linky pomoci obetiam obchodovania s ľuďmi 0800 800 818** je čo najrýchlejšie sprostredkovanie odbornej pomoci potenciálnej obeti. Na základe hovoru vedia pracovníci linky v prípade potreby kontaktovať políciu a v rámci možností aj usmerniť danú osobu ako sa dostať z danej situácie – všetko samozrejme s ohľadom na jej najlepší záujem. Linka je v rámci Slovenska bezplatná, a ktokoľvek sa na ňu môže obrátiť v súvislosti s podozrením na obchodovanie s ľuďmi. Zároveň linka funguje aj ako určitá forma prevencie a eliminácie rizík spojených s prácou v zahraničí.

V **prevencii** sa zameriavame na najzraniteľnejšie skupiny, ktoré si páchatelia vyberajú, akými sú ľudia bez domova, bez sociálneho zázemia, marginalizované skupiny-rómske komunity, odchovanci detských domovov, cudzinci a v súčasnosti odídenci z Ukrajiny.